

powinno się znaleźć w każdej poważniejszej bibliotece entomologicznej.

T. Jaczewski (Warszawa).

H. B. Hungerford. The Biology and Ecology of aquatic and semiaquatic Hemiptera. The Kansas University Science Bulletin, XI. 1919, Lawrence. Pp. 1—265, 33 tablic.

Obszerna ta i bardzo bogata pod względem treści praca zawiera zestawienie wyników badań autora oraz danych z literatury dotyczących systematyki, biologji i ekologii pluskwiaków różnoskrzydłych związanych z wodą, t. j. rodzin *Gelastocoridae*, *Ochteridae*, *Saldidae* (*Acanthiidae*), *Hebridae* (*Naeogeiidae*), *Hydrometridae*, *Mesoveliidae*, *Gerridae*, *Veliidae*, *Belostomatidae*, *Nepidae*, *Notonectidae*, *Naucoridae*, *Corixidae*. Uwzględnione są gatunki występujące w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, jednakże wskutek dużej ilości poruszonych zagadnień z pracą tą powinien się zapoznać każdy studjujący pluskwiaki wodne, a szczególnie ich życie. Praca jest bardzo pięknie i starannie ilustrowana, częściowo rysunkami kolorowymi całych owadów, częściowo fotografiami oraz rysunkami kreskowymi.

T. Jaczewski (Warszawa).

Z entomologii praktycznej.

Państwowa akcja zwalczania szkodników zbóż.

W sprawie badań nad muchami zbożowymi odbyła się w Ministerstwie Rolnictwa i Dóbr Państwowych dn. 16 marca 1925 r. konferencja, której protokół urzędowy w całej osnowie poniżej podajemy.

Porządek dzienny:

1. Organizacja i program badania much zbożowych:
 - a) terminy i sposób pobierania próbek,
 - b) liczba punktów nadsyłających próbki,
 - c) liczba punktów badania materiału,
 - d) potrzebni pracownicy i pomoce techniczne.
2. Instrukcja dla nadsyłających próbki.
3. Kursy praktyczne określania i zwalczania chorób i szkodników roślin.

4. Zwalczanie szkodników przy pomocy gąsieniczników (Ichneumonidae). (Projekt Lubelskiego Tow. Ogrodniczego).

Obecni:

PP. Dyrektor Departamentu Rolnictwa W. Dykier — przewodniczący,

Naczelnik Wydziału Produkcji Roślinnej J. Hewell,

A. Chrzanowski — Wydział Doświadcz.-Naukowy Centr. Tow. Roln. (Dąbrowa w Łowickiem),

Prof. W. Gorjaczkowski — M-stwo Rolnictwa i D. P. St. Kéler — Państw. Inst. Nauk. Roln. w Bydgoszczy,

Dr. J. Kosiński — Wydział Doświadcz.-Naukowy Centr. Tow. Roln. (Warszawa),

Dr. A. Krasucki — Wydział Rolny Politechniki Lwowskiej Dublany,

Dr. St. Minkiewicz — Państw. Inst. Nauk. Gosp. Wiejskiego w Puławach,

Prof. Z. Mokrzecki — Szkoła Gł. Gosp. Wiejskiego w Skierniewicach,

Prof. J. Prüffer — Uniwersytet im. St. Batorego w Wilnie,

Prof. L. Sitowski — Uniwersytet poznański — Poznań,

Z. Piasecka — M-stwo Rolnictwa i D. P. — sekretarka.

Otwierając posiedzenie, p. Dyrektor Dykier wskazał na wielkie szkody, wyrządzone rolnictwu w ostatnim roku przez trzy muchy zbożowe oraz na doniosłość akcji, zmierzającej do zbadania ich występowania i biologii w Polsce.

Prof. Mokrzecki przedstawił swój program prowadzenia badań, który zmierza do dokładnego zbadania szkodników z punktu widzenia potrzeb rolnictwa, ustalenia w Polsce zależności pory siewu zbóż od stopnia szerokości geograficznej oraz wielkości opadów rocznych i ścisłego określenia terenów, na których poszczególne szkodniki występują stale, na których często się pojawiają i wreszcie tych, które tylko wyjątkowo bywają opanowywane.

Dr. Krasucki zreferował program zamierzonej przez się pracy oraz projektowany sposób zbierania próbek zbóż, w którym uznał za wskazane wprowadzić drobne zmiany, dotyczące terminu pobierania i wielkości prób zgodnie z projektem prof. Mokrzeckiego.

P. Dyrektor Dykier na pierwszym punkcie porządku dziennego postawił ustalenie liczby zakładów entomologicznych,

które badać będą próbki zbóż. — Rozwinęła się ożywiona dyskusja między wszystkimi uczestnikami konferencji w kwestji, czy wszystkie badania według projektu prof. Mokrzeckiego skoncentrować w jednej pracowni, czy też materiał badawczy od respondentów (próbki zbóż) skierować do poszczególnych zakładów; te opracowywałyby go i przekazywały centrali akcji wyniki badań nad zagadnieniami, które dopiero na zasadzie zestawienia danych z całej Polski wyjaśnione być mogą. Przyjęty został ten drugi rodzaj organizacji badań.

Prace poszczególnych zakładów stanowiąc będą oczywiście ich własny dorobek naukowy.

Na wspólną prośbę zebranych prof. Mokrzecki podjął się ogólnego kierownictwa akcją, zebrania i zestawienia wyników pracy zakładów.

Ustalono następujący podział terytorjum pomiędzy poszczególne zakłady:

1. Państw. Nauk. Inst. Roln. w Bydgoszczy — woj. pomorskie i północna część wojew. poznańskiego po Noteć.

2. Zakład prof. Sitowskiego w Poznaniu — pozostała część woj. poznańskiego.

3. Zakład prof. Mokrzeckiego w Skierniewicach z pomocą p. A. Chrzanowskiego — woj. białostockie, łódzkie, warszawskie, poleskie i wołyńskie.

4. Państw. Inst. Nauk. Gosp. Wiejsk. w Puławach — woj. kieleckie i lubelskie.

5. Zakład prof. Prüffera w porozumieniu ze stacją doświadczalną w Bieniakoniach — Wileńszczyzna i woj. nowogródzkie.

6. Dr. Krasucki w porozumieniu ze stacją botaniczno-rolniczą — woj. lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie.

7. Postanowiono prosić prof. Simma w Cieszynie o objęcie woj. krakowskiego i śląskiego.

Wysokość funduszków na pokrycie kosztów akcji ustalono na sumę około 20.000 złotych, licząc w każdym zakładzie jedną lub niekiedy dwie siły pomocnicze, płatne w ciągu 7 do 8 miesięcy około 200 zł. oraz koszty objazdów. Prof. Sito wski rzekł się przypadającej nań subwencji na korzyść innych zakładów. P. Naczelnik Hewell wyjaśnił, że do chwili uchwalenia budżetu przez ciała ustawodawcze kredyty pozwolą na wypłacanie mie-

sięcznie jedynie kwoty od 1.000 do 1.500 zł., która winna być przyznana przede wszystkim zakładom przy szkołach akademickich, których organizacja nie jest przystosowana do projektowanych prac.

Odsuwając pozostałe sprawy, pomieszczone w p. 1 porządku dziennego, p. Naczelnik Hewell, jako przewodniczący w zastępstwie p. Dyrektora, przeszedł do punktu 3-go. W krótkich słowach omówiono potrzebę urządzenia w ciągu lata praktycznych kursów ochrony roślin dla instruktorów i nauczycielstwa szkół rolniczych, przyczem zorganizowania 5-dniowych kursów w lipcu podjęli się w zasadzie:

1. Prof. Sitowski łącznie z Instytutem Bydgoskim w Poznaniu.
2. Prof. Mokrzejcki w porozumieniu z prof. Siemaszko, Instytutem Puławskim i p. Chrzanowskim w Skierniewicach.
3. Dr. Krasucki w porozumieniu ze stacją botan.-roln. we Lwowie.
4. Dr. Prüffer w porozumieniu z prof. Trzebińskim w Wilnie.

Na koszty urządzenia każdego kursu Ministerstwo Rolnictwa i D. P. przewiduje subwencję 1.000 złotych.

Przechodząc do punktu 4 porządku dziennego, wyrażono opinię, że wobec dużej umiejętności p. Dryi preparowania owadów byłoby b. pożądane przygotowywanie przezeń okazów owadów dla szkoły, jak również dalsze dostarczanie owadów żywych zakładom, wszakże projekt założenia w Lublinie hodowli Ichneumonów został uznany za niedobry dla braku odpowiednich sił naukowych do prowadzenia tej trudnej pracy.

Na tem przerwano posiedzenie o godzinie 16¹⁵, naznaczając ciąg dalszy na godzinę 18.

Posiedzenie rozpoczęło o godz. 19²⁰ pod przewodnictwem prof. Sitowskiego, którego zastąpił potem prof. Mokrzejcki.

W sprawie pobierania prób ustalono, że nawet próbki, pobrane ze średnioopanowanych miejsc pola, nie dadzą ścisłych danych statystycznych co do rozpowszechnienia szkodnika, że zatem w stosunku do większości korespondentów należy się ograniczyć do najprostszych sposobów pobierania prób i zapytań. Próbki stanowić będą jedynie materiał do badań biologii szkodników i morfologii uszkodzeń. Próbki brane będą z miejsc prze-

ciętnie dla danego pola uszkodzonych. Terminy pobierania prób ustalono na dnie: 15 kwietnia, 15 maja, 15 czerwca, 15 lipca, 15 sierpnia, 15 września i 15 października po jednej z każdego opanowanego gatunku zboża. Jedyne stacje doświadcz.-roln., zakłady entomologiczne winny nadsyłać próbki dwa razy na miesiąc, poczynając od 1 kwietnia według instrukcji, której zasady opracowuje p. Kéler, mając na uwadze osiągnięcie możliwie ścisłych danych statystycznych.

Przy instrukcji podana będzie biblijografia przedmiotu.

Następnie przyjęto zaprojektowane przez Dr. Krasuckiego zapytania natury gospodarczej, które należy zamieścić w kwestjonariuszu do korespondentów; postanowiono jedynie oprócz wskazania stopnia zachwaszczenia pola żądać scharakteryzowania jego rodzaju.

Ustalono, że pożądana jest liczba przynajmniej 10 korespondentów w każdym województwie. — Ministerstwo prześle zakładom adresy osób i instytucyj, które wezwie do nadsyłania próbek oraz udzielone im wskazówki i instrukcje.

(—) *Piasecka*
Sekretarz.

(—) *Dykier.*
Przewodniczący.

